Europa-Parlamentet
2024-2029

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

2025/2135(INI)

30.9.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2024 og 2025
(2025/2135(INI))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Anna Strolenberg

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 11

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2024 og 2025
(2025/2135(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU),

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),

– der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret),

– der henviser til EU-Domstolens praksis,

der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1385 af 14. maj 2024 om bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet[1],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1083 af 11. april 2024 om oprettelse af en fælles ramme for medietjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 2010/13/EU (den europæiske forordning om mediefrihed)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1069 af 11. april 2024 om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement")[3] (direktivet om bekæmpelse af SLAPP),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2092 af 16. december 2020 om en generel ordning med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget[4] (forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)[5],

– der henviser til Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen[6],

– der henviser til Kommissionens forslag af 2. juli 2008 til Rådets direktiv om

[1] EUT L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
[2] EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
[3] EUT L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.
[4] EUT L 433I af 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[5] EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
[6] EUT L 328 af 6.12.2008, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (COM(2008)0426) (det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling),

– der henviser til Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse[7],

– der henviser til EU's strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025 (COM(2020)0698), strategien for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025 (COM(2020)0152), strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 (COM(2021)0101), EU's handlingsplan mod racisme 2020-2025 (COM(2020)0565), EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse 2020-2030 (COM(2020)0620) og meddelelsen fra Kommissionen om at ajourføre og styrke dem,

– der henviser til strategien til styrkelse af anvendelsen af chartret om grundlæggende rettigheder i EU (COM(2020)0711) og Kommissionens årsberetninger, navnlig årsberetningen for 2024 om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder – Finansiering til fremme, beskyttelse og håndhævelse af grundlæggende rettigheder (COM(2024)0456),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 24. juli 2024 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2024 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2024)0800) og af 8. juli 2025 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2025 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2025)0900) og til de 27 landekapitler, der er knyttet som bilag hertil,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 7. marts 2025 med titlen "En køreplan for kvinders rettigheder" (COM(2025)0097), der beskriver den langsigtede vision for opnåelse af ligestilling mellem kønnene,

– der henviser til FN's menneskerettighedstraktater og -instrumenter om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, navnlig verdenserklæringen om menneskerettighederne, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, den internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, henstillingerne og rapporterne fra FN's universelle regelmæssige gennemgang, retspraksis i FN's traktatorganer og Menneskerettighedsrådets særlige procedurer,

– der henviser til FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (CRPD), som blev ratificeret af EU den 23. december 2010, og som alle medlemsstater er parter i, den valgfrie protokol til CRPD, som er ratificeret af 22 medlemsstater, samt de generelle bemærkninger til CRPD og bemærkningerne fra FN's Komité om Rettigheder for Personer med Handicap,

– der henviser til FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og til verdensmålene for bæredygtig udvikling (SDG),

[7] EUT L 180 af 19.7.2000, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

– der henviser til Yogyakartaprincipperne og anvendelsen af den internationale menneskerettighedslovgivning i forbindelse med seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika,

– der henviser til henstillingerne og rapporterne fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder, højkommissæren for nationale mindretal, repræsentanten for mediefrihed og andre organer under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE),

– der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK),

– der henviser til henstillinger, udtalelser, rapporter og resolutioner fra Europarådet, navnlig Venedigkommissionen, Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance (ECRI), ekspertgruppen for indsatsen mod vold mod kvinder og vold i hjemmet (GREVIO), Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco), styringskomitéen for bekæmpelse af forskelsbehandling, inklusion og mangfoldighed, Den Parlamentariske Forsamling, Den Europæiske Komité for Sociale Rettigheder og andre organer under Europarådet,

– der henviser til erklæringer, henstillinger, rapporter og landebesøg fra Europarådets menneskerettighedskommissær, herunder hans rapport af 4. september 2025 med titlen "Externalised asylum and migration policies and human rights law" (Eksternaliserede asyl- og migrationspolitikker og menneskerettighedslovgivning),

– der henviser til Europarådets platform for journalisters sikkerhed,

– der henviser til Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet ("Istanbulkonventionen"), der blev ratificeret af Den Europæiske Union den 28. juni 2023,

– der henviser til Europarådets europæiske socialpagt,

– der henviser til den europæiske søjle for sociale rettigheder og dens handlingsplan,

– der henviser til rapporter, undersøgelser og udtalelser fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), navnlig dets rapporter om grundlæggende rettigheder for 2024 og 2025,

– der henviser til sine tidligere beslutninger om situationen for så vidt angår grundlæggende rettigheder i EU,

– der henviser til sin beslutning om Kommissionens retsstatsrapporter,

– der henviser til sine beslutninger om specifikke medlemsstater, herunder Grækenland, Ungarn og Slovakiet,

– der henviser til Rådets beslutning af 8. februar 2024 om gennemførelsen af EU's strategi

for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025[8]:

– der henviser til sin beslutning af 13. december 2022 om vejen til lige rettigheder for personer med handicap[9],

– der henviser til sin beslutning af 10. november 2022 om racemæssig retfærdighed, ikkeforskelsbehandling og bekæmpelse af racisme i EU[10],

– der henviser til sin beslutning af 8. marts 2022 om indskrænkning af råderummet for civilsamfundet i Europa[11],

– der henviser til sin beslutning af 14. december 2021 med henstillinger til Kommissionen om bekæmpelse af kønsbaseret vold: cybervold[12],

– der henviser til sin beslutning af 16. september 2021 med henstillinger til Kommissionen om at identificere kønsbaseret vold som et nyt kriminalitetsområde som omhandlet i artikel 83, stk. 1, i TEUF[13], og til sin beslutning af 18. januar 2024 om udvidelse af listen over strafbare handlinger i EU til hadefuld tale og hadforbrydelser[14],

– der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[15],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at der konstateres demokratiske tilbageskridt i flere medlemsstater;

B. der henviser til, at korruption stadig er et alvorligt problem;

C. der henviser til, at mediefriheden i hele EU fortsat er truet, navnlig i Bulgarien, Grækenland, Italien, Ungarn og Slovakiet; der henviser til, at strategiske retssager mod offentligt engagement (SLAPP) fortsat udgør en trussel mod mediefriheden;

D. der henviser til, at journalister og mediearbejdere lider under usikre forhold og et usikkert arbejdsmiljø;

E. der henviser til, at udbredelsen af desinformation polariserer samfundet og svækker vores demokrati;

F. der henviser til, at nye teknologier, herunder AI-systemer, risikerer at forværre forskelsbehandling og eksisterende uligheder; der henviser til, at brugen af spyware,

[8] EUT C, C/2024/6340, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.
[9] EUT C 177, 17.5.2023, s. 13.
[10] EUT C 161, 5.5.2023, s. 10.
[11] EUT C 347, 9.9.2022, s. 2.
[12] EUT C 251 af 30.6.2022, s. 2.
[13] EUT C 117 af 11.3.2022, s. 88.
[14] EUT C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
[15] EUT C 395 af 29.9.2021, s. 2.

ansigtsgenkendelse og masseovervågningsteknologier udgør urimelig og udemokratisk praksis;

G. der henviser til, at overholdelse af Unionens værdier som fastsat i artikel 2 i TEU, er en grundlæggende forudsætning for at få adgang til EU-midler;

H. der henviser til, at Europarådets menneskerettighedskommissær anbefaler, at der foretages omfattende risikovurderinger af menneskerettighederne, inden der indledes et eksternt samarbejde;

I. der henviser til, at forsøg på at suspendere registreringen af asylansøgninger giver anledning til alvorlig bekymring; der henviser til, at menneskerettighederne for de berørte personer skal respekteres, deres beskyttelsesbehov skal vurderes, og de personer, der er berettiget til international beskyttelse, skal have adgang til relevante beskyttelsesforanstaltninger;

J. der henviser til, at kønsbaseret vold mod kvinder og LGBTIQ+-personer fortsat er udbredt, navnlig for dem, der oplever mangeartede og indbyrdes forbundne former for forskelsbehandling; der henviser til, at det er en form for kønsbaseret vold at nægte kvinder adgang til sikker og lovlig abort;

K. der henviser til, at der er et hidtil uset og intensiveret angreb på civilsamfundets råderum i hele EU; der henviser til, at angrebene på civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere, der beskytter og fremmer Unionens værdier, er steget og fortsat giver anledning til alvorlig bekymring;

L. der henviser til, at civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere i nogle medlemsstater såsom Cypern, Frankrig, Grækenland, Italien, Malta, Polen og Spanien er blevet retsforfulgt for at hjælpe flygtninge og migranter;

M. der henviser til, at der bør sikres EU-finansiering til civilsamfundet i den næste flerårige finansielle ramme (FFR);

N. der henviser til, at institutionaliseret racisme er rodfæstet i regeringspolitikker og offentlige tjenester såsom politistyrker;

O. der henviser til, at FRA-undersøgelser blandt sorte, jøder, muslimer og LGBTIQ+-personer i EU viser, at de oplever udbredt had;

De grundlæggende rettigheder er på spil

1. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at respektere og fremme EU's værdier som nedfældet i artikel 2 i TEU;

2. opfordrer indtrængende Kommissionen til at styrke årsberetningerne om anvendelsen af chartret;

3. understreger behovet for at styrke overvågnings- og evalueringsmekanismerne;

Demokratiet under pres

4. Gentager, at der er behov for at oprette en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder;

5. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at bekæmpe korruption og til fuldt ud at efterkomme Grecos anbefalinger;

6. udtrykker dyb bekymring over, at pression mod politisk indblanding i og angreb på medier og journalistisk tager til i flere medlemsstater, herunder public service-mediernes manglende uafhængighed;

7. beklager de systemiske mangler i efterforskningen og retsforfølgningen af forbrydelser mod journalister i flere medlemsstater såsom Malta, Grækenland og Slovakiet;

8. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre journalisters og medieaktørers sikkerhed og beskyttelse og til at fremme frie, uafhængige og pluralistiske medier; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at gennemføre de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sætte en stopper for alle SLAPP-sager i EU;

9. er enig med FN's generalsekretær i, at algoritmer ikke bør kontrollere, hvad folk ser, og at teknologivirksomheder bør anvende forretningsmodeller, der ikke prioriterer deltagelse over menneskerettigheder;

10. gentager sin opfordring til medlemsstaterne og navnlig Grækenland, Cypern, Italien, Ungarn, Polen og Spanien om at følge alle henstillingerne fra undersøgelsesudvalget om at undersøge brugen af Pegasus-spyware og tilsvarende overvågningsspyware (PEGA) og fra Venedigkommissionen;

11. opfordrer til, at EU's tiltrædelse af EMRK gennemføres;

Krænkelser af de grundlæggende rettigheder ved grænserne

12. fordømmer på det kraftigste de udbredte krænkelser af de grundlæggende rettigheder ved grænserne, herunder afvisninger, som er ved at blive en systematisk praksis i flere medlemsstater;

13. opfordrer EU og medlemsstaterne til at overholde internationale menneskerettighedsforpligtelser og -tilsagn og til at afstå fra at vedtage migrationspolitikker, der forværrer ulighed og udstødelse;

14. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at sætte en stopper for den systematiske hindring af ikkestatslige eftersøgnings- og redningsaktioner (SAR); minder om det presserende behov for at oprette en EU-eftersøgnings- og redningsfond og opfordrer EU-institutionerne til at afsætte passende midler til dette formål i den næste FFR;

15. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at følge henstillingerne i rapporten fra Europarådets menneskerettighedskommissær; fordømmer på det kraftigste den gentagne fjendske retorik mod flygtninge og migranter;

16. opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre pagten om migration og asyl;

udtrykker bekymring over, at nogle medlemsstater ikke er parate til at overholde gennemførelsesfristen, navnlig med hensyn til forpligtelser vedrørende grundlæggende rettigheder;

Kønsbaseret vold, kvinders rettigheder og LGBTIQ+-personers rettigheder

17. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at bekæmpe antiligestillings- og antirettighedsbevægelser;

18. glæder sig over EU's køreplan for kvinders rettigheder og den dertil knyttede erklæring om principper for et samfund med ligestilling mellem kønnene; beklager imidlertid manglen på stærke finansielle forpligtelser;

19. opfordrer indtrængende EU og medlemsstaterne til at bekæmpe alle former for kønsbaseret vold og tackle de grundlæggende årsager hertil, herunder kønsbaseret cybervold; gentager sin opfordring til Kommissionen om at anerkende kønsbaseret vold som en ny strafbar handling i EU i henhold til artikel 83, stk. 1, i TEUF;

20. gentager sin opfordring til, at retten til abort medtages i chartret; understreger, at der stadig ikke findes nogen EU-definition af voldtægt, som er baseret på manglende samtykke;

21. opfordrer Bulgarien, Tjekkiet, Ungarn, Litauen og Slovakiet til at ratificere Istanbulkonventionen;

Det truede civilsamfund

22. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre og fremme borgernes og civilsamfundsorganisationernes engagement og effektive deltagelse i udformningen af politikker;

23. opfordrer Kommissionen til at garantere, at EU's kommende civilsamfundsstrategi støtter, beskytter og styrker civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere, der beskytter og fremmer EU's værdier, og til at oprette en mekanisme for hurtig reaktion i EU for at støtte dem;

24. fordømmer på det kraftigste den fortsatte kriminalisering af solidaritet og opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at afholde sig fra at gøre dette;

25. opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at borgerne frit kan udøve deres ret til fredelig forsamling, og til at afstå fra at fremsætte initiativer, der kan have en hæmmende effekt på civilsamfundets råderum;

Strukturel racisme og forskelsbehandling

26. gentager sin opfordring til en genoptagelse af forhandlingerne om det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling;

27. opfordrer Kommissionen til at fremlægge ambitiøse strategier for ligestilling og bekæmpelse af racisme;

28. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at bekæmpe fremmedhad, racisme, kvindehad, homofobi, transfobi og andre former for fordomme, intolerance, diskrimination og had mod sårbare personer;

29. opfordrer indtrængende medlemsstaterne, navnlig Ungarn og Slovakiet, til at revidere love, der diskriminerer LGBTIQ+-personer og regnbuefamilier, og til at afstå fra at fremsætte initiativer, der risikerer at undergrave LGBTIQ+-personers rettigheder, herunder love om forbud mod "LGBTI-propaganda", og til at forbyde omvendelsesterapier;

30. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at bekæmpe forskelsbehandling og social udstødelse, som romaer og personer med handicap udsættes for;

Miljømæssige, sociale og økonomiske rettigheder i fare

31. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre en passende levestandard og et sundt miljø for alle, herunder adgang til boliger, uddannelse af høj kvalitet, social sikring og sundhedspleje;

32. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

BEGRUNDELSE

I 2024 og 2025 er de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union kommet under stigende pres fra forskellige fronter. Trusler mod retsstatsprincippet, indskrænkning af civilsamfundets råderum, en stigning i hadefuld tale og fremmedfjendsk retorik, vold mod flygtninge og migranter og underminering af kvinders og LGBTQ+-rettigheder viser en bekymrende tendens.

Denne udhuling af de grundlæggende rettigheder er blevet forværret af vedvarende socioøkonomiske uligheder. Mens Ruslands angrebskrig mod Ukraine fortsætter, angrebene på Gaza fortsætter og flere ledere udviser autokratisk fremfærd, er de grundlæggende rettigheder i stigende grad under pres. I disse anspændte tider er der en reel risiko for, at de grundlæggende rettigheder skubbes til side på den politiske dagsorden.

Netop i perioder med ustabilitet er det afgørende at genkalde sig de værdier, som Den Europæiske Union bygger på: menneskelig værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne, som alle er nedfældet i chartret om grundlæggende rettigheder og i EU-traktaterne. Det er ikke kun en retlig forpligtelse for EU-institutionerne og medlemsstaterne at overholde disse principper, det er også det, der gør Europa til et enestående politisk projekt med borgernes trivsel i centrum. EU må ikke gå på kompromis med disse grundlæggende principper. De grundlæggende rettigheder er ikke statiske, de kræver aktiv fremme og gennemførelse.

Angrebene på civilsamfundets råderum i hele Europa er et af tegnene på svækkelse af demokratiet. Den nylige begrænsning af retten til at deltage i fredelige forsamlinger, navnlig forbud mod propalæstinensiske protester og pridearrangementer, samt undertrykkelse og kriminalisering af menneskerettighedsforkæmpere og NGO'er, der arbejder med flygtninge, asylansøgere og migranter, skaber en farlig præcedens. Dette forstærkes af finansieringsbegrænsningerne fra USA og EU til civilsamfundsorganisationer.

Ordføreren er bekymret over den stigende polarisering og fragmentering af de europæiske samfund, som ofte næres af populistiske politiske aktører. Når minoriteter gøres til syndebukke, identitetspolitik udnyttes, og der spredes desinformation, splittes lokalsamfund og tilliden undergraves. Politikere og regeringer har pligt til at opretholde demokratiske standarder og afstå fra retorik, der giver næring til had, racisme og vold.

Hurtige digitale forandringer og kunstig intelligens forværrer disse risici, da den ukontrollerede udbredelse af hadefuld tale og skadeligt indhold online sammen med tendentiøse algoritmer og manipulerende design undergraver ligestillingen og samfundslivet. Disse trusler blev særligt synlige under valget til Europa-Parlamentet, hvor rapporter viste en stigning i hadefuld tale, vold og dødstrusler på internettet i flere medlemsstater[1]. Desuden advarede sikkerhedstjenesterne i nogle lande om den hurtige radikalisering af unge på internettet, navnlig inden for højreekstremistiske netværk. Endelig er udenlandsk indblanding i valgprocesser et klart eksempel på, hvordan onlineplatforme kan anvendes som våben til at undergrave demokratiet.

[1] OSCE: ODIHR, valget til Europa-Parlamentet den 6.-9. juni 2024 - ODIHR's særlige valgobservationsmission, slutrapport, Warszawa, 2024, s. 15.

I de kommende år skal Unionen forny sit demokratiske grundlag, styrke borgernes deltagelse og sætte lighed, retfærdighed og bæredygtighed i centrum af sine politikker. Kun ved aktivt at forsvare og fremme rettigheder kan EU genopbygge tilliden til sine institutioner og bevare troværdigheden på den internationale scene.

Ordførerens holdning

Med denne betænkning søger ordføreren at fremhæve den vigtigste udvikling med hensyn til de grundlæggende rettigheder i EU i 2024 og 2025.

Den begrænsede længde af initiativbetænkninger kræver prioritering, men fraværet af visse problemer gør dem ikke mindre vigtige. Denne tekst udgør en generel ramme, der kan og vil blive yderligere beriget i ændringsforslagsfasen.

Struktur

Udkastet til betænkning er struktureret omkring klynger af grundlæggende rettigheder. Den første del af betænkningen giver et overblik over de vigtigste problemer med grundlæggende rettigheder i EU, og de enkelte kapitler indeholder konkrete opfordringer til handling for at gøre betænkningen så praktisk, fokuseret og handlingsorienteret som muligt.

Her er de vigtigste kapitler:

De grundlæggende rettigheder er på spil

Dette kapitel indeholder generelle opfordringer til at værne om de grundlæggende rettigheder, herunder f.eks. fremme af EU's værdier.

Demokratiet under pres

Dette kapitel omhandler tilbageskridt i flere medlemsstater, herunder trusler mod retsvæsenets uafhængighed, korruption på højt plan, misbrug af spyware og svækkelse af parlamentariske rettigheder. Det fremhæver også risici for mediefrihed og -pluralisme, spredning af desinformation og misbrug af nødbeføjelser.

Krænkelser af de grundlæggende rettigheder ved grænserne

Dette kapitel omfatter bl.a. afvisninger ved grænserne, systemisk vold og eksternaliseringspolitikken, der underminerer adgangen til asyl og tilsidesætter princippet om nonrefoulement. Der opfordres til ansvarlighed og EU-tiltag for at sikre, at migrationsstyringen foregår med respekt for den menneskelige værdighed.

Kønsbaseret vold, kvinders rettigheder og LGBTIQ+-personers rettigheder

I dette kapitel understreges det presserende behov for at bekæmpe kønsbaseret vold, herunder bevægelser, der modarbejder lige rettigheder for alle køn. Det opfordrer til beskyttelse af seksuelle og reproduktive rettigheder, medtagelse af retten til abort i chartret og stærkere garantier for LGBTIQ+-personer mod had og forskelsbehandling.

Det truede civilsamfund

Dette kapitel dækker de hidtil usete begrænsninger af civilsamfundets råderum. Det opfordrer til bæredygtig EU-finansiering til civilsamfundsorganisationer og beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere.

Strukturel racisme og forskelsbehandling

Dette kapitel omhandler systemisk racisme og forskelsbehandling. Der opfordres til vedtagelse af det horisontale direktiv om bekæmpelse af forskelsbehandling, stærkere ligestillingsstrategier og håndhævelse af EU's lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling.

Miljømæssige, sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder i fare

I dette kapitel fremhæves stigende fattigdom, udelukkelse fra boligmarkedet og hjemløshed som spørgsmål om grundlæggende rettigheder. I kapitlet understreges retten til et bæredygtigt miljø og opfordres til en retfærdig omstilling.